

PYE DE YA JAM DI HWO TOK E RA RATO SE NEBWEHERENG NEHA (FOIA) 2011.

(THINGS YOU NEED TO KNOW ABOUT THE FREEDOM OF INFORMATION. ACT. (FOIA) 2011.)

Pye ryat e ra du foi 2011

(ESSENTIAL ELEMENT OF THE FOI ACT 2011.)

- ❖ Di mo ha nong kawé mwat vwet reto de a se nebwehereng ha ke bebwok-berand de ka he de fwom segwom vwel ke ne de fwom sangal to men, ke e kagwe gwong de nebwehereng ha ke bebwok-berang de ba vok.
- ❖ Ne de fwom segwom na ne de fwon sangal to mmen a si gbing-gbing di be yong, tik, rini na tik bebwok-berang ke nebwehereng ha e ra de fwem men, yet de gwa se, de yet di be ki di tomong men de vvang, e gwong de be lok sesem nebwehereng ha, begele e jeng de ba ransal.
- ❖ Bebwok-berang jamo nebwehereng ha ke bebwok berang de ba tik vit E ne ransal e tet ve.
- ❖ Ne de fwom segwom vwel a si yen gbing-gbing de be wunta nebwehereng ha ke bebwok-berang de ba tik e begwong bere neha 40 de ba si de yen.
- ❖ Sede ba kiyen da nong ni diri bebwok-berang de ba tik ke nebwehereng ha de ba si simi e neng du hemo, be tok te kun e loh shot yogo e gbong nen de be kyen de nong nebwei ha ku yen bi tala dyam bagu banaga batungun (₦500,000).
- ❖ Du mo ha si e ra kahe de fwom segwon vwel mwa be bak segwom na ne de fwom sangal to men de be ra fwom de dyam segwom vwel, de be ra bemat me fwom ke be nong pye wok neta
- ❖ Ransal nebwehereng ha ke bebwokberang de ba tik be ra fwom e ra ve viti e iashe jeng na be nong to se ve pyegerek. Redu mo ha nong bemat vit e tok na bemat ne bwerek nedem de ba si simi de be se nebwei ha e yi ne de fwom sogwom vwel ke ne de fwom sangal to men.
- ❖ Se de ba kyen da nong nebwehereng ha ke simi na de ra pye cak e jip ye yemo ke sig bong nen e neng du he tok tala se de remo kyen nong ye ha tok tala dyam bagu banaga batungun (500,000), vvang o a sis hey hining e loh nyan vit e ha tala dyam na vit e jut te kun.
- ❖ A si tek de ne de fwom segwom vwel ne gwe bemat fwom men e tok togo de be ra fwom men naka tyeng de redu mo.
- ❖ Ba woro ke nong pyer rwit de ba pat ye e yip yen de beimak ba nvok reto tok ye wet.
- ❖ Pye yemo de pat ye ba mara ye zang tot de de a wuna he de te yei bemat, tehe. Nebwel pye tyat yemo de ba mara ya si ngan

- ❖ (a) Pye yemo de ba pat a si gbiingbing de vok chang di jining e ji rwit de ba jeke du mo
- ❖ (b) Ne ves dura pye de ba jek e tik ke nebwehereng he e ra pye de ba pat ye a si gbing-gbing be dura ye wesherek.
- ❖ (c) A si gbingbing de be nong sak o de ha dura ne ves wunta nebweherng ha ke pye de ba jek in tik de ha gab te yep bemak de be se nebwehereng ha ke jek de ba tik de ba nong en\.
- ❖ Rudu mo ha nong gwong vok di bak shot de be ra shot e ji jeng e rak ne borok e rat et reto bemak be tok Redu mo ha nong gwong de sak o a nusu e dem de bedu mo hak ba vok e borok de yong he.
- ❖ Hs gereb mwot nong bere neha mo
- ❖ A si gbing-gbing mwa ne de fwom o be vehey de neha shey-shey.
- ❖ Neha shey-shey o be nara vok duk fwom (mwa nuyel wo ra shot segwom vwel), yet aro a si tek de o dura loh yong bedu vwel na vwang bemat vwel o.
- ❖ Redu mo ha gwe nong duk fwom Attorney General o gob di a ra fwom o ziri-ziri na a to wuna di a di wogo bar a fwom de redo mo naka.
- ❖ Ano arong e dura to me ka ha shay e duk fwom Attorney General e ra fwom gwamo na vwang tomong o.
- ❖ Asi gbing-gbibg na ruhup yongbedu vwel rwei o de bi yong bak kwamiti hawk de a vok reto te bayis yi ruhup yong bedu mo bi raa di be dir a fwom redu mo, di a si bak fwom de bi di wogo ba sir a fwom naka sede remo dij a si I ji redu mo, mwo ne de fwom nemo de redu mo ha sir a tet men.

**NERAT RA FWOM DE RREDU FOI:
(BENEFIT OF IMPLEMENTING THE FOI ACT.)**

- ❖ He dura mwa bemak vwel o ba te vwo men na sey pye de gonati a yong, tomong na fwom.
- ❖ E dura ne yik-yik demokarasi di a sir a fwom
- ❖ E gwe re nuyel ne wesherek nap yak na ra fwom did yam e segwom vwel rwat o.
- ❖ E dura ra fwom sak o di ne tyong pye yaga netaa kawe mwat
- ❖ E dura nebwei ryei na weng na ne rwei e begwong yong pye, ra ye na ki de ye o ne de fwom gonati na ne de fwom sangal to men.
- ❖ E tet naha de bayi vit sak o, e to tet ne vit te yei e ji bemak e segwom vwel yaga.
- ❖ E gwe yong kwon he si rwat o yaga ra fwon re nuyel.
- ❖ E gwe dura near nerat vwel o mwa jey na hwata nehwe be vwel jey di be wunta ne de fwom. Deti-detu.